WIPO:n mallioikeussopimus (DLT)

Stiina Löytömäki

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Mallioikeutta koskeva yleissopimus (DLT) - taustaa

- Mallisuoja on immateriaalioikeus (teollisoikeus), jolla suojataan tuotteen ulkoasua
- Sopimus pyrkii yhdenmukaistamaan maailmanlaajuisesti mallihakemuksen edellytykset ja yksinkertaistamaan hakuprosessit
- Sopimuksen myötä mallien suojaaminen ja kaupallistaminen on suunnittelijoille edullisempaa ja sujuvampaa
- Neuvotteluja maailman henkisen omaisuuden järjestön (**WIPO**) SCT-komiteassa (tavaramerkkejä, teollismalleja ja maantieteellisiä merkintöjä käsittelevä komitea) v. 2005 →
- Ns. GR-sopimusneuvotteluiden (immateriaalioikeuksia, geenivaroja ja niihin liittyvää perinnetietoa patenttijärjestelmässä koskeva sopimus) johdettua sopimuksen syntymiseen toukokuussa 2024, mallioikeussopimuksen syntymiseen on hyvät edellytykset
- DLT-sopimus ns. teollisuusvaltioiden intressissä – vrt. EU:ssa uusi direktiivi ja asetus 2022

Eduskunnan informointi ja aikataulu

- E 49/2024 vp: Neuvottelumandaatin myöntäminen ja sisältö
- U 38/2024 vp: Sopimusluonnoksen sisältö
- Komission suositus mandaatiksi aloittaa neuvottelut 6.6.2024; Mandaatti hyväksyttiin 18.9.2024 Coreperissa, neuvoston päätös kilpailukykyneuvostossa 26.9.2024.
- Diplomaattikonferenssi Riadissa 11.-22.11.2024
- Suomi neuvottelee osana EU:ta ja teollisuusvaltioista koostuvaa ryhmää

Sopimuksen sisältö – avoinna olevat EU:lle keskeiset artiklat

- Sopimus keskittyy mallisuojan hakemisprosesseihin, sisältää joitakin substanssiartikloja (mm. art. 6 ns. armonajasta)
- Art. 3(1)(a)(ix): mahdollisuus vaatia hakijoita ilmoittamaan mallin sisältämän geenivaran, perinnetiedon tai perinteisten kulttuuri-ilmaisujen alkuperän tai lähteen
- Liitännäinen art. 9quinquies: perinnetietoa tai perinteisiä-kulttuuri-ilmaisuja sisältävät mallit voidaan julkaista julkisissa tietokannoissa vain ko. haltijoiden luvalla
- Art. 22 tekninen apu ja valmiuksien kehittäminen
- Art. 24: osapuolikokous

Neuvottelumandaatti ja neuvotteluohjeet

- KOM valtuutettiin neuvottelemaan sopimuksesta unionin puolesta (yksinomainen toimivalta)
- Sopimuksen tulee olla yhteensopiva EU:n mallioikeutta koskevan lainsäädännön sekä KOM:n vuonna 2022 antamien mallioikeutta koskevien lainsäädäntöehdotusten kanssa
- Sopimuksen ei tulee sisältää ilmoitusvelvollisuutta mallihakemuksen sisältämän perinteisten kulttuuri-ilmauksien, perinteisen tiedon tai geenivarojen osalta – sopimuksen art. 3 ja art. 9quinquies
- Teknistä apua ja valmiuksien kehittämistä koskevat määräykset diplomaattikonferenssin päätöslauselmaan - ei itse sopimukseen
- EU:n tulee voida käyttää kaikkia sen jäsenvaltioita vastaavaa määrää ääniä osapuolikokouksessa – vrt. ei saavutettu ns. GR-sopimuksessa

Valtioneuvoston kanta (U 38/2024 vp)

- Sopimuksen tekeminen ja siihen liittyminen tärkeää – vrt. EU:n lainsäädäntö pitkälti sopimuksen perusehdotuksen (basic proposal) mukainen

- Mallioikeussopimuksen tulee olla tarkkarajainen ja selvä, eikä sen tule sisältää ilmoitusvelvollisuutta

- EU:n tulee voida liittyä sopimuksen osapuoleksi ja äänestää yhtä monella äänellä, kuin mitä sillä on jäsenvaltioita. Vaihtoehtoisesti KOM:n tulisi valtuuttaa jäsenvaltiot liittymään sopimukseen

Kiitos!

Stiina.loytomaki@gov.fi
puh: 029 5047107

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet